

Zaznamenali sme

■ V dňoch 25. – 28. septembra 2011 sa v Tartu konala IX. medzinárodná konferencia *World Literature and National Literatures*, ktorú usporiadala Estónska asociácia porovnávacej literatúry (AECL) pod vedením J. Talveta. Už jej názov *Svetová literatúra a národné literatúry* naznačil široký okruh otázok od kánonu svetovej literatúry, jeho miesta v národnej kultúre, mieru jeho asimilovania v prekladateľskom procese alebo vplyv politicko-ideologických faktorov a postmodernej kultúrnej filozofie. Na stretnutí sa zúčastnilo takmer štyridsať odborníkov z Európy, USA, Ázie a Južnej Ameriky. V rámci tematického bloku venovaného vzdelávaciemu procesu na univerzitách odznel príspevok L. Franeka (ÚSvL SAV) *Interdisciplinary Teaching Method*. V duchu kultúrneho dialógu sa stal príležitosťou prezentovať vysoko hodnotné, v istom zmysle ojedinelé výsledky slovenskej literárnej vedy a kritiky a pedagogickej praxe založenej na súhre teórie a empirie, na interdisciplinárnosti poznávania a možnosti ustavične „živého“ prenosu literárnej teórie do oblasti širokej reflexie prekladateľskej práce.

Ladislav Franek

■ Dňa 30. septembra 2011 sa uskutočnila medzinárodná vedecká konferencia *Slovenská literatúra – jej špecifiká a kontexty*, ktorú usporiadala Katedra slovenského jazyka a literatúry Pedagogickej fakulty UK v Bratislave pod gesciou prof. M. Bátorovej. Zámerom bolo poukázať na význam a aktuálnosť komparatívneho a interdisciplinárneho aspektu v interpretácii literárneho diela a identifikácii jeho hodnoty. Na jeho opodstatnenosť upozornil I. Pospíšil, vzťahom slovenskej literatúry a sociológie sa zaoberala Z. Kusá, spojitosť literatúry s históriou analyzoval I. Kamenec, M. Bátorová sa venovala perspektíve vzájomných podnetov v tvorbe D. Tatarku, nemecký slavista a slovakista Ludwig Richter osvetlil súvislosti medzi vývinom slovakistiky a recepciou slovenskej literatúry v Nemecku. Konferencia vytvorila priestor pre podnetný dialóg. Vedecký diskurz uzavrelo čítanie zo súčasnej slovenskej prózy (P. Taussig, P. Vilikovský, A. Baláž).

Eva Faithová

■ 12. októbra sa v Ústave svetovej literatúry SAV konala prezentácia prekladu diel poľského romantického básnika Juliusza Słowackého. Podujatie sa uskutočnilo v spolupráci s Poľským inštitútom v Bratislave. V rámci popoludnia riaditeľ ústavu predstavil nový preklad básní poľského romantického básnika Juliusza Słowackého, ktorý tento rok vyšiel vo vydavateľstve Kalligram. Editor tohto unikátneho vydania Zbigniew Machaj pred niekoľkými rokmi, ako riaditeľ Poľského inštitútu v Bratislave, toto prvé väčšie vydanie poľského klasika v slovenčine inicioval a básnik a slavista Juraj Andričík spomínaný výber, ktorého ústrednú časť tvorí

poéma *Beniowski*, prebásnil do slovenčiny. Za prítomnosti oboch osobností sa diskutovalo o súčasných výskumných pozíciách stredoeurópskych literárnych historikov, ale aj o európskych dimenziách kultúrneho dedičstva poľského romantizmu.

Adam Bžoch

■ **V dňoch 28. – 29. októbra 2011 sa na Institute of English Studies University v Londýne konala interdisciplinárna konferencia *Láska, sex, túžba a (post)kolonializmus*.** Pod provokatívnym názvom otvorila tému afektívnosti v postkolonializme, ktorý donedávna uprednostňoval politické hľadiská a alegorizoval lásku, sex a túžbu ako miesta politického konfliktu. Zámerom konferencie bolo narušiť dominujúci analytický prístup a poukázať na formy afektivity a sexuality, ktoré prekonávajú, ohrozujú alebo destabilizujú politickosť. Na konferencii vystúpilo 68 účastníkov a pozvaných hostí v 6 paralelných sekciách. Na úvod sa americká teoretička feminizmu a literárna vedkyňa Jack Halberstam (University of Southern California) zamyslela nad kultúrnym významom „dúhových demonštrácií“ a na záver teoretik homosexuality Neville Hoad (University of Texas) postavil pojem „eropolitika“ (Foucault, Mbembe). Konferencia priniesla reflexie z oblasti literatúry, populárnej kultúry, politického aktivizmu, sociológie a sociálnej antropológie, ktoré poukázali na nestabilitu a zložitosť rodovej identity v postkoloniálnom svete dnes.

Dobrota Pucherová

■ **V dňoch 1. – 2. novembra 2011 sa konala medzinárodná vedecká konferencia *Rus a Rusko v slovanských literatúrach, folklóre, dokumentaristike*,** ktorú usporiadal Inštitút slavistiky RAV v Moskve. Mnohostranná téma pritiahla veľký počet literárnych odborníkov z ruských akademických i univerzitných pracovísk, no i zahraničných účastníkov z Česka, Slovenska, Slovinska, Poľska, Srbska, Macedónska. V príspevkoch prevládala česká literatúra, ktorá o Rusku vypovedá v dielach spisovateľov a teoretikov často a rôznym spôsobom. O obraze Ruska v tvorbe slovenských autorov ako J. Kollár, „hlasisti“ alebo J. Jesenský pojednávali príspevky z ÚSL SAV (E. Brtáňová, D. Hučková a i.), zatiaľ čo ruskí slavisti prispeli širším pohľadom ako vývin obrazu Ruska v slovenskej literatúre alebo vo vedomí slovenskej inteligencie (A. Mašková, N. Švedovová), alebo zobrazením postáv v diele L. Ťažkého (L. Širokovo-vá). Nové pohľady priniesli aj srbskí, slovinskí a macedónski účastníci, napr. stvárnenie ruského emigranta v súčasnej literatúre.

Eva Maliti

■ **Ve dňoch 3. – 4. listopadu 2011 se na půdě Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze pod záštitou Ústavu východoevropských studií FF UK konal již sedmý ročník *Konference mladých slavistů*,** která se v průběhu let stala tradičním místem setkání studentů a mladých badatelů slavistiky zaměřených oborů ve věku do 35 let. Letošní ročník nesl název *Prolínání slovanských prostředí* a probíhal paralelně ve dvou místnostech v šesti tematicky zaměřených literárních, lingvistických a kulturně-historických sekcích. Na konferenci vystoupilo celkem 46 účastníků ze 13 evropských zemí, kteří byli vybráni z více než trojnásobného počtu přihlášených. Výstupem konferenčního jednání bude stejně jako v předchozích ročnících sborník přednesených příspěvků, jehož vydání se očekává v říjnu 2012.

Martina Chromá

■ **V dňoch 10. a 11. novembra 2011 usporiadal Sociologický ústav SAV v Bratislave medzinárodnú konferenciu *Teória Pierra Bourdieua*.** Bourdieuovo chápanie aktérstva, symbolickej moci či sociálneho poľa sa konkretizovalo v plénach i rôznych sekciách. Prvý deň roko-

vania uzavrelo plénum Vzdelávanie a kultúra, v rámci ktorého hovorila Z. Kusá o reprodukciu nerovnosti prostredníctvom vzdelávacím systémom a M. Skovajsa o limitoch Bourdieovej sociológie kultúry. V nadväzujúcej sekcii, venovanej vzdelávaniu a produkcii kultúry a umenia, odznali aj literárnovedné príspevky. J. Dlask prezentoval štúdium českého kultúrneho poľa šesťdesiatych a sedemdesiatych rokov 20. storočia na komparatívnom základe, kde využil bourdieovskú metodológiu pri spracovaní literárnej polemiky z fínsko-švédskej literatúry, a D. Pucherová ukázala, ako využiť Bourdieove pojmy kultúrneho kapitálu, literárnej legitimizácie a poľa kultúrnej produkcie na (odkrývajúce) pomenovanie (skrytého) britského (post-)koloniálneho literárneho monopolu.

Jana Cviková

■ **Medzinárodná konferencia translatológov prebehla v dňoch 16. – 18. novembra 2011 v Antverpách a v Amsterdame pod názvom *Translation and National Images*.** Usporiadali ju Lessius Antverpy, Univerzita v Amsterdame, prekladové centrum CETRA z Leuvenu a i. Na konferencii sa zúčastnili významní odborníci ako Luc van Doorslaer, Joep Leerssen, Louise von Flotow, Raymond van den Goerp, Ruth Florack a ďalší. Hlavnou témou bola konštrukcia identít v procese prekladu, preklad národných obrazov v médiách, porovnávanie metodológií imagológie a translatológie, interlingvistický a interkultúrny transfer národných obrazov, stereotypov a kultúrnych predstáv, prekladové stratégie vo vzťahu k týmto fenoménom, ako aj funkcia voľných prekladov a adaptácií v stavbe národných obrazov. Na poslednú tému hovorila účastníčka z ÚSvL SAV L. Vajdová. Mnohí účastníci prejavili dobrú znalosť slovenských tradícií vo výskume prekladu a tzv. Nitra School of Translation (A. Popovič) a povzbudili šírenie jej výsledkov.

L. Vajdová

■ **21. novembra 2011 uplynie 200 rokov od smrti výnimočného nemeckého dramatika Heinricha Kleista.** Toto výročie sa stalo podnetom pre množstvo podujatí súvisiacich s jeho životom a dielom – pre Kleistov rok, ktorý zaštil nemecký spolkový prezident a slávnostne ho otvorili 4. marca 2011 v Kleistovom rodnom meste Frankfurte nad Odrou. Goetheho inštitút v Bratislave pripravil v tejto súvislosti materiály pre svoju webovú stránku, ktoré obsahujú odkazy na aktivity v rámci Kleistovho roku. 18. mája 2011 uviedol hraný dokumentárny film *Die Akte Kleist* (Spis Kleist, 2010), ktorý je rekonštrukciou posledných hodín Heinricha Kleista a Henriette Vogel pred ich samovraždou. K fenoménu Kleist sa v ňom vyjadruje literárna vedkyňa U. Landfester, divadelný režisér C. Peymann, historik Ch. Clark a dramaturg A. Weigel. Film je na DVD dostupný v knižnici Goetheho inštitútu.

Jana Cviková

■ **V poradí už štvrtá medzinárodná vedecká konferencia *Preklad a kultúra 4. Preklad a tlmočenie v kontexte najnovších trendov translatologického výskumu* sa konala 22. – 23. novembra 2011 v Nitre.** Organizovala ju Filozofická fakulta UKF spolu s Ústavom svetovej literatúry SAV. Konferenciu otvorili príspevky známej slovinskej translatologičky Nike Kocijancic Pokorn a Zuzany Jettmarovej z Ústavu translatológie v Prahe, ktoré dokumentovali najnovšie trendy v myslení o preklade. Paralelné sekcie pracovali na témach ako súčasný status umeleckého prekladu, nové trendy v terminológii, preklad pre nové médiá, nové technológie a nové didaktické modely vo výučbe prekladateľov a tlmočníkov v súlade s požiadavkami trhu práce. Na konferencii vystúpili aj slovenskí translatológovia (E. Gromová, M. Kusá, A. Keníž) a viacerí zahraniční hostia vrátane doktorandov a postdoktorandov. Z ÚSvL SAV participovali aj L. Vajdová, M. Kusá, L. Franek a S. Pašteková.

Soňa Pašteková